

TÜRK MÜZİĞİ EĞİTİMİ VEREN DEVLET KONSERVATUVARLARINDA KORO EĞİTİMİ

Nalân YİĞİT*
Oğuz KARAKAYA**

ÖZET

Bu çalışmada, üniversitelerde, lisans düzeyinde Türk Müziği eğitim ve öğretiminin yapıldığı devlet konservatuvarlarında, “koro eğitiminin”, ders müfredatı içerisinde hangi isim altında yürütüldüğü, bu dersin uygulama ve teorik yönden nasıl işlendiği ve bu durumun “genel koro eğitimi” içerisindeki yeri araştırılmıştır.

Türk Müziği eğitimi veren sekiz adet devlet konservatuvarının “koro” ders müfredatları, öğretim elemanlarının dersin işlenişine ait görüşleri çalışmanın veri kaynaklarını oluşturmaktadır. Bulgular, koro eğitimi alanında yapılmış çalışmalardan elde edilen bilgilerle karşılaştırılarak yorumlanmıştır. Değerlendirmeler sonucunda, koro dersinin işlenişinde uygulama ve teorik yönden bütünlük olmadığı, dersin adında, işlenişinde ve ders saatlerinde farklı uygulamaların olduğu görülmüştür. Bu durumun giderilebilmesi için dersin, “koro” adı altında yürütülmesi, “genel koro eğitimi” anlayışı ile işlenmesi ve bu alanda kullanılmak üzere yazılı kaynakların artırılması gerektiği sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Türk Müziği eğitimi, devlet konservatuvarı, koro eğitimi

ABSTRACT

In this study, under which name chorus training is conducted in the curriculum in state conservatoires offering, how this course is taught both theoretically and practically, and the importance of this situation in “general chorus training” have been examined.

The data sources consist of the “chorus” course curricula of 8 state conservatoires offering Turkish Music training, the lecturers’ opinions about teaching the course and the publications on this subject. The data have been interpreted by comparing with knowledge obtained from studies made in field of chorus training. In result of interprets, it has been found out that there is no integration in teaching the chorus course in view of practice or theory but there are some different applications in the name of the course, its teaching and course hours. In order to overcome this problem, it has been concluded that the course should be offered under the name of “chorus”, written sources should be increased for their usage in this field with the concept of “general chorus training”.

Keywords: Turkish Music training, state conservatories, chorus training

Giriş

“Koro” kelimesinin kökeni eski Yunan kültürünün en önemli lehçelerinden biri olan “İonien” lehçesindeki “khoreia – horus” kelimelerinden türemiş olan “Khoros” kelimesinden gelmektedir. Latince’de; “chorea”, sonraları “chorus”, İtalyanca’da; “coro”, İngilizce’de; “chorus”, Fransızca’da; “Choer”, Almanca’da “chor”, İspanyolca’da “coro” (Emnalar, 1992, s.1) olarak ifade edilen “koro” teriminin dilimize 19.yüzyılın ikinci çeyreğinde “Muzika-i Hümayun’daki” İtalyan müzikçiler yoluyla girdiği kabul edilebilir. (Say, 2005)

* Yrd. Doç. Dr., Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi

** Öğr. Gör., Selçuk Üniversitesi Devlet Konservatuvarı

Önceleri el ele tutuşup dans eden daha sonra da bugünkü anlamda şarkı söyleyen topluluklara bu ad verilmiştir. (Yener, 2001)

Koro; sayısal oluşum, ses türü, ses kapasitesi ve tını bakımından dengeli, önceden belirlenen bir modele uygun olarak tek ya da çok sesli müzik yapıtlarını seslendirme – yorumlama amacıyla oluşturulan, etkinlikleriyle toplumun kültür ve sanat yaşamına katkıda bulunan ses topluluklarıdır. Sayısal bakımdan farklı olsa da korolar, piyano, org, orkestra veya geleneksel çalgı toplulukları eşliğinde müzik yaparlar. Bazı yapıtlarda ise çalgı eşliği yoktur. Bu korolara “A Capella” korolar adı verilir. (Çevik, 1997, s.47.)

Türk Müziği’nde ilk koroyu 1921’de Cemil Konseri’nde ve halk önünde, ilk defa bestekâr Ali Rifat Çağatay yönetmiştir. Daha sonraları, Darülelhan’da Hoca Ziya Bey’in bu şekilde koro yönettiğini görmekteyiz.” (Emnalar, 1992, s.22).

Koroda yer alan üyeler değişik kültürel düzeylerden gelmiş, ayrı yaradılışa sahip ve ayrı beklentiler içinde bulunabilir. Üyeler koroda bir araya gelmekle seçkin bir ortamda soylu bir görevi kolektif olarak gerçekleştirme olanağını elde ederler. Her koro üyesi artık topluluğa aittir ve ses grubu içindeki yeri önemlidir. Koro üyeleri topluluk disiplini çerçevesinde psikomotor becerilerini geliştirir, sistemli çalışmanın yaşamdaki yeri ve önemini kavrar, estetik değerlerini geliştirir.

Koroda disiplin ön plandadır. Her üyenin toplu söyleme kurallarına kesinlikle uymak zorunluluğu vardır. Üyelerin, yöneticinin tüm hareket, jest ve mimiklerini izlemek ve onunla tam bir ilişki kurmanın yanında, birlikte müzik yaptığı arkadaşlarını da dinlemesi; izlemesi ve söylediği sürede uyum içinde kalması gerekecektir. Koro üyesi bir solist gibi kişiliğinden doğan bazı özellikleri, birlikte yorumladığı esere ekleyemez. Çünkü, tüm topluluğun aynı şeyleri, aynı zamanda düşünmesi ve yapması gerekir ki bu da her üyenin yöneticisine ve topluluğuna tam uyumuyla sağlanabilir. Kısaca solo sesler, birçok yönden ayrıcalığı olan sesler olmasına karşın, koro; o topluluğu oluşturan insan seslerinin, dev bir insanın tek sesine dönüşen, bir tek ses olarak da, ele alınan yapıtları tüm yönleriyle ortaya çıkaracak yorumu sağlayan bir topluluktur. (Egüz, 1980, s.3)

Bütün ses topluluklarında ana öğe hiç kuşkusuz sestir. Bu sesler eğitilmeden ve birleştirilmeden iyi müzik yapmak olanaksızdır. Hatta her biri bir düzeye kadar koroya dönük olarak ses eğitimi görmüş kişilerden oluşan topluluklarda bile ses bütünlüğüne varabilmek için toplu ses eğitimine ihtiyaç vardır. Toplu ses eğitiminin en yaygın uygulama alanı sınıfta ses eğitimidir. Sınıfta ses eğitimi, bir ulusu ses birliğine götürecektir yolun başında gelir. Bu çalışma düzenli bir biçimde olursa, o ülkede bir toplu söyleme biçimi ve geleneğinin temelleri atılmış olur. Yine o ülkede, bu yoldan ses topluluklarının sayısı da günden güne artar. (Egüz, 1980, s.3-4)

Korolar bir topluma yalnız müzik sevgisi ve yalnız müzik kültürü vermekle de kalmazlar. Koroları oluşturan bireyler bu topluluklarda gerçek arkadaşlığı ve insan sevgisini bulurlar ve yaşamları boyunca da oradan elde ettikleri alışkanlıkları sürdürürler. Birleşmeden ve bütünleşmeden doğan gücü orada tanırırlar. Birlikte iş yapmanın mutluluğunu ve sorumluluğunu orada duyarlar.

Türk Müziği Eğitimi Veren Devlet Konservatuvarlarında Koro Eğitimi

Başarının kıvancını ve başarısızlığın üzüntüsünü yine orada paylaşırlar. (Egüz, 1981, s.28)

Koroları oluşturan bireyler ve korolar, müzikle birlikte aldıkları iyi alışkanlıklarını çeşitli yollardan topluma da yansıtırlar. Bu nedenle korolar, toplumun yalnız müzik kültürünün gelişimine yardımcı olmakla kalmazlar, o toplumun genel eğitimine de iyi yönde katkıda bulunurlar. (Egüz, 1981, s.28)

Koroda ses eğitimi, bireyin tek başına veya topluluk içinde doğru temiz seslerle ve müzikal duyarlılıkla etkili bir şekilde şarkı söyleyerek müziksel çevresi ile sağlıklı ilişkiler kurmasını, hem yorumlayıcı hem dinleyici olarak müziğe bilinçli bir şekilde katılmasını ve bireye müzik alanında kültürel bir kimlik kazandırmayı amaçlamaktadır. Kısaca korolar, bireylere kendi yaşantıları yoluyla amaçlı olarak seslerini doğru güzel ve etkili kullanabilmeleri için gerekli müziksel davranışları kazandırır. Ses eğitimi, sadece soyut bir yaklaşımla duyumlara bağlı olarak “örneklendirme – yansılama” yöntemiyle değil aynı zamanda ses organlarının fizyolojisi ve işlevlerine ilişkin konularda bilgilendirme ile de pekiştirilmelidir. (Çevik, 1997, s.68)

Çevik’e (1997) göre koroda ses eğitiminin kapsamını üç grupta yürütmek gerekir. Bu üç grup şu şekilde ifade edilebilir. 1- Solunum ve gevşeme, 2- Ses üretme ve yayma, 3- Dil-konuşmadır.

Solunum ve gevşeme ile şarkı okumak için gerekli olan doğru bir duruş ve doğru bir solunum alışkanlığıyla birlikte bedensel ve zihinsel hazırlanma için gerekli olan rahatlama, gevşeme ve zihni uyanık tutma bilinci kazandırılır. Bu, bazı müzik türlerinin icrasında farklılıklar gösterebilir. Geleneksel müziklerimizin seslendirilmesinde büyük ve geniş vibratolu sesler istenmemektedir. Doğru ve temiz ses üretme her zaman temel alınmalıdır. Kullanılan rezonans bölgelerinde farklılıklar olabilir. Türk Müziği’nde gırtlak tınısı sevilmeğe, özellikle dini müziğimizde belirgin bir nazalite dikkat çekmektedir. Ancak, bu rezonans bölgelerinde aşırıya kaçmak sesi yorabilir. Ses, bozulma özelliği gösterilebilir.

Dil-konuşma çalışmaları ile, konuşma dilinde açık seçiklik ve anlaşılabilirlik niteliklerini geliştirerek, şarkı söylemede de dili, sesli-sessiz fonemleri ekleyerek (artikülasyon) doğru bir söyleyişle (telaffuz) ve anlamına uygun tonlama ve vurgulamalarla kullanma (diksiyon) becerisi kazandırılır.

Koro kültürünün ve koroda ses eğitiminin yeri, önemi ve kapsamı böylesine geniş iken, ülkemizde özellikle Türk Müziği eğitimi (TSM – THM) veren kurumlarda farklı uygulamalarla karşılaşmaktadır. Bunun için ders müfredat programları incelenmiş, öğretim elemanlarıyla görüşme yapılarak dersin işlenişine ait bilgilere ulaşılmıştır.

Metot

Betimsel bir çalışma olan bu araştırmanın verileri görüşme ve kaynak tarama yöntemiyle elde edilmiştir. Bunun için Türk Müziği eğitimi veren sekiz devlet konservatuvarının koro dersi öğretim elemanları ile görüşme yapılmış, ders programları incelenmiştir.

Elde edilen bulgular, koro eğitimi hakkındaki yazılı kaynaklardan elde edilen bilgilerden, uzmanların görüş ve düşüncelerinden yararlanılarak yorumlanmıştır. Halen ülkemizde Türk Müziği eğitimi veren sekiz adet devlet konservatuvarındaki koro eğitimi'nin durumu ve değerlendirilmesi yapılmıştır. Yazılı kaynaklar ve araştırma bulgularından edinilen tüm bilgileri ve uzman görüşleri sonucunda koro eğitimi dersi işlenişine ait örnek bir etkinlik planlaması yapılmıştır.

Bulgular ve Yorum

Yapılan araştırma – görüşme sonucunda, söz konusu olan devlet konservatuvarlarının hangi üniversiteye bağlı oldukları, koro eğitimini hangi isim altında yürüttükleri tablo 1'de gösterilmiştir.

Türk Müziği Eğitimi Veren Devlet Konservatuvarlarında Koro Eğitimi

Tablo 1. Devlet konservatuvarlarının bağlı olduğu üniversiteler, koro eğitimi verilen dersler haftalık ders saatleri ve dersin verildiği sınıfların tablosu.

ÜNİVERSİTE ADI	EĞT. KURUMUN ADI	BÖLÜMLER	DERSİN ADI	HAFTALIK SAATİ	SINIFI
Afyon Kocatepe Üniversitesi	Devlet Konservatuvarı	Temel Bilimler Bölümü	Toplu	2	2-3-4
		Ses Eğitimi Bölümü	Uygulama	2	2-3-4
Dicle Üniversitesi	Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı	Temel Bilimler Bölümü	Toplu Uygulama	4	3-4
			Koro	2	4
		Ses Eğitimi Bölümü	Toplu Uygulama	4	3-4
			Koro	2	4
Ege Üniversitesi	Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı	Temel Bilimler Bölümü	Toplu	4	3-4
		Ses Eğitimi Bölümü	Uygulama	2	3-4
Fırat Üniversitesi	Devlet Konservatuvarı	Türk Musikisi Temel Bilimler Bölümü	Toplu Uygulama	2	3
			Koro	2	4
Gaziantep Üniversitesi	Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı	Temel Bilimler Bölümü	Toplu	2	4
		Ses Eğitimi Bölümü	Uygulama	2	4
İstanbul Teknik Üniversitesi	Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı	Temel Bilimler Bölümü			
		Ses Eğitimi Bölümü	Koro Eğitimi (seçmeli)	2	4
Sakarya Üniversitesi	Devlet Konservatuvarı	Türk Sanat Müziği	Toplu Çalışma	1	2-3-4
Selçuk Üniversitesi	Devlet Konservatuvarı	Klasik Türk Müziği	Toplu Klasik Türk	4	3
			Müziği İcrası	8	4

Tablo 1’de de görüldüğü gibi koro eğitimi farklı isimler altında işlenmektedir. Bu farklılık sadece dersin adı ile sınırlı kalmayıp, konservatuvarların yapılanmalarındaki değişikliklerden dolayı (saz eğitimi, ses eğitimi olarak 2 grupta eğitim alması; “Temel Bilimler”, “Ses Eğitimi” gibi bölümlere ayrılması vb.) dersin işlenişinde de farklılıklara rastlanmaktadır. Hatta dersin işlenişindeki bu farklılık, ilgili dersi veren eğitimciye bile bağlı olabilmektedir. Dersi veren öğretim elemanlarının ifadelerinden; dersin işlenişinde saz öğrencilerinin ve ses öğrencilerinin yine kendi branşlarında derse katılımlarının sağlandığı anlaşılmıştır. Her ne kadar “Toplu Uygulama / Çalışma” adı altında yürütülen dersin içeriği bu uygulamaya benzer olsa da, koro dersinde de uygulamanın

farklı olmadığı görülmüştür. Dersin işlenişinde özellikle Ege Üniversitesi T.M.D.K.'da yardımcı kaynak olarak Dr. Atınç Emnalar'ın “Türk Müziği'nde Koro” adlı kitabının okutulduğu, koro yönetimi ile ilgili olarak da Suna Çevik'in “Koro Eğitimi ve Yönetim Teknikleri” adlı eserine başvurulduğu görülmüştür. Ülkemizde koro eğitimine yönelik yazılı kaynak azlığı dikkat çekicidir. “Türk Müziği'nde Koro” adlı kitabın büyük bir bölümün de (genellikle var olan) iki kitabın derlemesi olduğu anlaşılmaktadır.

Ayrıca Ege Üniversitesi T.M.D.K. mezunu bazı öğretim elemanlarının da görev yaptıkları devlet konservatuvarlarının Türk Müziği bölümündeki “Toplu Uygulama / Çalışma ya da Koro” dersinin işlenişinde aynı yolu izledikleri görülmüştür ki bu da bir öğrencinin almış olduğu eğitim – öğretim yöntemini ileriki dönemlerde de aynı ya da benzer biçimde dersi işlemesine yönelik (geleneğin devam ettirilmesi gibi) bir durumun ortaya çıkacağı düşünülebilir.

Yukarıda da belirtildiği gibi dersler genellikle uygulama ağırlıklı olup, dersin işlenişinde öğretimi yapılacak eserin “makamsal” yapısının hatırlatıldığı, (basit makamlardan oluşuyor ise hangi dörtlü ve beşli'nin birleşiminden oluştuğu, birleşik makamlardan oluşuyor ise hangi makamların birleşiminden meydana geldiği vb.), saz öğrencilerine aynı makamdan taksimler yaptırıldığı (giriş – geçiş taksimi), eserin deşifresinin ve solfejinin yaptırıldığı, eserin toplu olarak (saz ve ses topluluğu eşliğinde) seslendirildiği gibi bir yol izlenmektedir ki bu da Türk Müziği'ndeki koro eğitimini, koro eğitiminin kapsamı açısından eksik bırakmaktadır.

Çünkü, bu ders işlenişinde koroda ses eğitiminin kapsamına giren unsurlara (solunum ve gevşeme, ses üretme ve yayma, dil – konuşma) yer verilmediğinden koro eğitimi uygulamaları bütünlük göstermemektedir.

Aynı zamanda ses organlarının fizyolojisi ve işlevlerine ilişkin bilgilendirmeler de yapılmadığı için konular pekiştirilememektedir. Bu sorunların giderilebilmesi ve geleneksel müziğimizdeki koro kültürünün yerleşmesi bakımından devlet konservatuvarlarındaki mevcut koro eğitimi yada toplu uygulama/çalışma derslerinin daha disipline edilerek koro eğitiminin kapsamına giren bütün konuları içeren bir ders işlenişini takip edilirse, hem geleneksel müziğimizde ortak bir koro eğitimine, hem de ortak bir koro kültürüne ulaşabiliriz.

Aşağıda bu uygulamaya benzer örnek bir ders işlenişini yer almaktadır.

Örnek 1:

Dersin Adı : Koro Eğitimi

Sınıfı: Lisans 3

Dersin Konusu: “Koroda Ses Eğitiminin Kapsamı ve Temel İlkeleri¹

- a- Bedensel ve zihinsel rahatlama – gevşeme
- b- Doğru solunum alışkanlığı
- c- Doğru ve temiz ses üretme
- d- Konuşma dilinde açıklık – seçiklik ve anlaşılabilirlik

¹ Konunun maddeleri her derste mutlaka yer verilmesi gereken çalışmaları içerir.

Dersin Süresi: 90 dk.

Yardımcı Kaynaklar: “Koro Eğitimi ve Yönetim Teknikleri” Prof. Suna Çevik, “Türk Müziği’nde Koro”, Dr. Atınç Emnalar

Araç-Gereçler: A- H. Arif Bey’in Nihavend makamındaki şarkısı olan “Çözülme Zülfüne Ey Dilruba” adlı eseri

B- “Kanun”, yazı tahtası, kalem ve görsel materyaller

Dersin İşlenişi

1- Bedensel ve Ruhsal Rahatlama – Gevşeme Çalışmaları: Doğru ses üretimi için fiziksel ve zihinsel gerginlikten kurtulmak gerekir. Bazen ileri ses tekniklerini kazananlarda bile ortaya çıkan gırtlığın kasılması, dilin, çenenin sertleşmesi gibi sorunlar iradenin denetimiyle çözümlenebilir. Uyanık bir dikkatle serbest bırakılan her türlü uyarıya cevap verebilecek kadar da esnek ve yumuşak olmalıdır. (Çevik, 1997, s. 73)

Eserin seslendirilmesi sırasında “aktif olan” kaslarımızın, seslendirme öncesinde rahat-esnek ve uyarıya açık olabilmesi için, aşağıdaki bedensel ve zihinsel hareketlerin yapılması yerinde olacaktır.

- 1.1. Baş, öne ve arkaya düşürerek boyun kaslarını esnetme çalışması. (Öne ve arkaya 5-8 tekrar)
- 1.2. Baş, sağa ve sola yatırarak beklemek suretiyle boyun kaslarının gevşemesine ve rahatlmasına yardımcı olacak çalışmanın yapılması. (Sağa ve sola 5-8 tekrar)
- 1.3. Başın sağa ve sola “yarım çember”* (180°) çevrilmesi ile boyun kaslarının gevşemesine ve rahatlmasına yardımcı olacak çalışmanın yapılması. (Sağa ve sola 5-8 tekrar)
- 1.4. Sağ omuzu, kulağa doğru “5” kez kaldırıp indirme çalışması.
- 1.5. Sol omuzu, kulağa doğru “5” kez kaldırıp indirme çalışması
- 1.6. Sağ ve sol omuzları, aynı anda dairesel hareketlerle çevirme çalışması. (öne ve arkaya 5 tekrar)
- 1.7. Bel bölgesini öne ve arkaya doğru esnetme – bükme çalışması (Öne ve arkaya 5-8 tekrar)
- 1.8. Bel bölgesini sağ ve sol yana doğru esnetme – bükme çalışması. (sağa ve sola 5-8 tekrar)
- 1.9. İki elin de göğüs hizasında birleştirilerek gerilme çalışması. (5-8 tekrar)
- 1.10. Her iki kolu boyun hizasında yukarı kaldırarak, avuç içi yukarı bakar konumda sağa ve sola yarım dönme çalışması. (sağa ve sola 5-8 tekrar)
- 1.11. Vücut ağırlığını tek ayak üzerinde dengeleyerek, diğer ayağı ileri – geri sallama çalışması. (sağ ve sol ayakları 5-8 tekrar)
- 1.12. Ayak parmakları üzerinde yükselerek vücudu silkeleme çalışması. (5-8 tekrar)
- 1.13. Yukarı tırmanma hareketi yaparak yüksekte bir şey (elma, armut, vb.) koparma – alma çalışması (5-8 tekrar)

* Baş kendi etrafında 360° döndürme, baş dönmelerine ve omurganın incinmesine neden olabileceği için tavsiye edilmemektedir. (Çevik, 1997)

1.14. Zihinsel ve ruhsal hazırlanma için 3-6 ve 13. uygulamaların gözler kapalı iken yapılması ve işlevsel olan kasların hareketinin hissedilme çalışması.

2. Fonasyonsuz Nefes Çalışmaları :

Doğru ve temiz ses üretiminin temelinde, doğru duruş ve doğru solunum alışkanlığının olduğu bilinmektedir. Bu yüzden “fonasyonsuz nefes/solunum çalışmalarına” büyük bir özen gösterilmelidir.

Bu bölümde özellikle “f” ve “s” konsonları ile uzun ve kesik “soluk boşaltma” çalışmaları, karın kasları ile diyafram kasının rahatlık ve esneklik kazanmasına büyük katkı sağlayacaktır. Ayrıca, “s” konsonu ile “kesik (staccato) soluk” çalışması; “pıh”, “tıh”, “kıh” heceleri ile de “soluk fırlatma” çalışması bu bölümün bir başka önemli çalışmasıdır. Aşağıda bu uygulamalar sırasıyla belirtilmiştir.

2.1. Şarkı okumak için gerekli olan doğru duruş pozisyonunun gerek otururken, gerekse ayaktaki konumunun hatırlatılması.

2.2. “f” konsonu ile farklı kuvvetlerde uzun soluk boşaltma çalışması.

(mf) ————— f sessisizye Bitirişte kalan hava basınçla boşaltılmalı

(f) ————— f sessisizye Bitirişte kalan hava basınçla boşaltılmalı
(Çevik, 1997)

(f) ————— f sessisizye Bitirişte kalan hava basınçla boşaltılmalı

2.3. “s” konsonu ile farklı kuvvetlerde uzun soluk boşaltma çalışması.

(mf) ————— s sessisizye Bitirişte kalan hava basınçla boşaltılmalı

(p) ————— s sessisizye Bitirişte kalan hava basınçla boşaltılmalı

(f) ————— s sessisizye Bitirişte kalan hava basınçla boşaltılmalı
(Çevik, 1997)

2.4. “s” konsonu ile “crescendo – decrescendo” çalışması

“ssssssssssssssssss”

2.5. “s” konsonu ile Orta kuvvette 10 (5+5) kesik (staccato) soluk çalışması.
“şşşş + şşşş”

Türk Müziği Eğitimi Veren Devlet Konservatuvarlarında Koro Eğitimi

2.6. “s” konsonu ile orta kuvvette kesik soluk sayısını 15-20’ye çıkarma çalışması.

2.7. Uzun ve kısa soluk çalışmalarının birlikte yapılması

"şşşş s ——— şşşş"

"s ——— şşşş s ———"

2.8. Soluk Fırlatma Çalışmaları

"pıh tıh kıh"

"pıh tıh kıh"

"pıh tıh kıh"

"ş kış ş kış ş"

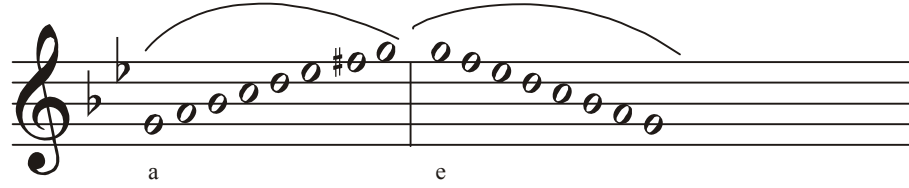
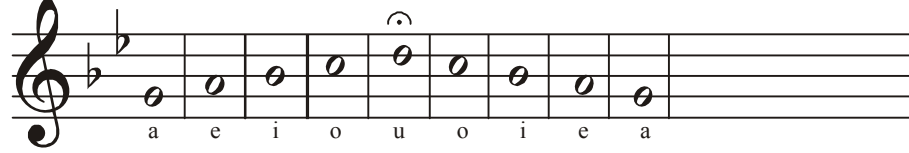
"ş kış ş kış ş"

"ş kış ş kış ş"

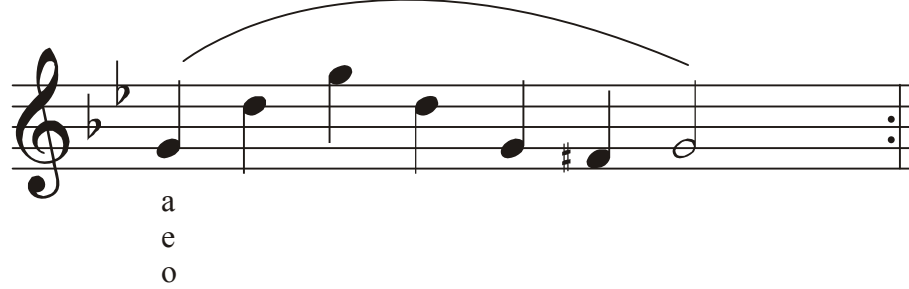
3. Ses Üretme ve Yayma Çalışmaları:

Bu bölümde yer alan egzersizler, doğru ve temiz ses üretmenin yanında, üretilen sesin, uygun rezonans bölgelerinde renk ve tını kazanabilmesi için bu bölgelerin nasıl verimli kullanılabileceğine dair bilgi ve beceriyi kazandırması açısından önemlidir.

3.1. Sesli vokallerle (a,e,o,ö,u,ü,ı) makam dizisi çalışmaları.

3.2. Sesli vokallerle arpej (1-5-8-5-1-7-1) çalışması.

3.3. Eserin melodik yapısına uygun, ezgisel etütlerin sesli vokaller ve sözlü terennümler eşliğinde seslendirilmesi.

Nalan YİĞİT – Oğuz KARAKAYA

NOT : Egzersizler her ses grubunun alanına uygun olarak ve koronun ortak ses alanı dikkate alınarak yerinden 1 – 2 – 3 ya da 4 sestən başlatılarak her iki şekilde de yapılabilir.

4. Dil ve Konuşma Çalışmaları:

Günlük yazı ve konuşma dilinde karşılaşılan sorunların temelinde dilimizi özenli ve doğru kullanmamak yatmaktadır. Her türlü Türkçe şarkıların sözlerine özen göstererek doğru artikülasyonla oluşturulması, dilde kalıcı bozukluklara neden olan hatalı konuşmayı da engeller. (Töreyn, 2001)

Bu bölümde yer alan egzersizler, konuşma diline açıklık, seçiklik ve anlaşılabilirlik kazandırmasının yanı sıra, eserin seslendirilmesi sırasında dili, sesli-sessiz fonemleri ekleyerek (artikülasyon) doğru bir telaffuza yönlendirecektir.

4.1. Parçada geçen sesli ve sessizleri içeren materyaller

4.1.1. “Ç” harfi ile ilgili atasözü – tekerleme ve özel cümleler seslendirme çalışması

-Çiftçi Çetin çiftliğine çit çekerken çok çalıştı.

4.1.2. “b, d” harfi ile ilgili atasözü – tekerleme ve özel cümleler seslendirme çalışması

- Bir berber bir berbere gel beraber bir berber dükkânı devredelim demiş.

- Denizli’li Duran Dede, dağ demeden dere demeden durup dinlenmeden diyar diyar dolaştı.

4.1.3. “a”, harfi ile ilgili atasözü – tekerleme ve özel cümleler seslendirme çalışması.

-Ankara’lı Ali Ağa, Adana’daki ablası Ayla’nın ağladığını anlar anlamaz arabasına atlayıp Adana’ya gitti.

4.2. Bu egzersizlerin benzerlerinin öğrenciler tarafından yapılmasının istenmesi

5. Parçanın İşlenişi

- 5.1. Parçanın öğrenciler tarafından deşifresinin yapılması,
- 5.2. Parçanın solfejinin yapılması,
- 5.3. Zorluk çekilen yerlerin tespit edilerek üzerinde durulması,
- 5.4. Parçanın sözlerinin konuşulması,
- 5.5. Parçanın sözleri ve ezgisi ile birlikte seslendirilmesi,
- 5.6. Parçanın üslup özellikleri ile birlikte seslendirilmesi,
- 5.7. Parçanın nüansları ile seslendirilmesi,
- 5.8. Parçanın çalgı eşlikli seslendirilmesi.

6. Değerlendirme:

Dersin son 5-10 dakikasında öğrencilere işlenen konular ile ilgili sorular sorarak öğrencilerin konuları tekrar hatırlamalarını sağlamak yerinde olacaktır.

Örnek Sorular:

1. Koro Eğitiminin kapsamına giren konular nelerdir?
2. Bu konuları kaç ana grupta toplayabiliriz?
3. Her grup için ayrı yapılan egzersizlerin amaçları nelerdir?

Sonuç ve Öneriler

Çalışmada, Türk Müziği eğitimi veren sekiz devlet Konservatuvarının 'koro' dersi öğretim elemanları ile görüşme yapılmış ve ders müfredat programları incelenmiştir. Koro dersinin bu kurumlardaki teorik ve uygulamalı yönünden işleniş biçimi araştırılmış ve sonuçlar aşağıda verilmiştir.

Türk Müziği eğitimi veren devlet konservatuvarlarında:

- Koro dersi işlenişinde uygulama ve teorik yönden bütünlük olmadığı tespit edilmiştir.
- Koro ders saatleri sınıflara ve haftalık programlara göre farklılık göstermektedir.
- Koro dersini veren öğretim elemanlarının alanlarındaki farklılıklar dersin işlenişine de yansımaktadır.
- Koro dersinin başka isimler altında işlenmesi uygulamada farklılıklara sebep olmaktadır.
- Bu kurumların büyük bir bölümünde, koro eğitiminin, "Toplu Uygulama / Toplu Çalışma" adı altında yürütüldüğü ve bu derslerde öğrencilerin alanları ile ilgili çalışmalar yaptığı tespit edilmiştir.
- Bu dersin 'koro' adı altında yapılması; işlenişindeki farklılıkları ortadan kaldırması ve farklı alanlardaki öğrencilerin derse birlikte katılımının sağlanması açısından yararlı olacaktır.
- "Türk Müziği Koro Eğitimi" dersinin işleniş ile ilgili yazılı kaynak eksikliği dikkat çekicidir.

Bu alanda yapılacak çalışmalarla öncelikle koro üyelerinin teorik ve uygulama yönünden daha donanımlı bir eğitim alması, geleneksel müziğimizde bir koro kültürünün yerleşmesi ve gelişmesi için önemli bir adım atılmış olacaktır.

Yararlanılan Kaynaklar

ÇEVİK, S., (1997), Koro Eğitimi ve Yönetim Teknikleri, Doruk Yayıncılık, Ankara, s. 47, 68, 73, 93, 95, 97, 98, 101, 102.

EGÜZ, S., (1981), Koro Eğitimi ve Yönetimi, Ayyıldız Matbaası A.Ş., Ankara, s. 28.

EGÜZ, S. (1980), Toplu Ses Eğitimi, Ayyıldız Matbaası A.Ş., Ankara, s.2, 3, 4.

EMNALAR, A., (1992), Türk Müziğinde Koro, Ege Üniversitesi Basım Evi, İzmir, s. 1.

SAY, A., (2001), Müziğin Kitabı, Masaüstü Yayıncılık, Ankara, s. 176.

SAY, A., (2005), Müzik Ansiklopedisi, Müzik Ansiklopedisi Yayınları, Ankara, s. 307.

TÖREYİN, A. M., (2001), “Müzik eğitimi anabilim dallarının ses eğitimi alan derslerinde karşılaşılan sorunlar ve müzik öğretmenliğine etkileri”, I. Ulusal Koro Eğitimi ve Yönetimi Sempozyumu, Ankara.

YENER, S., (2001), “Türkiye’deki koro çeşitleri ve müzik toplum etkileşiminde koro müziğinin rolü”, I. Ulusal Koro Eğitimi ve Yönetimi Sempozyumu, Ankara.